

उखान: काम छैन काज छैन खाने बेला लाज छैन ।

बेलाको बोली

एउटा उत्कृष्ट कुरा सिंहबाट सिक्न सकिन्छ, जो व्यक्ति जे पनि गनं चाहन्छ, त्यसलाई मनबाट र जोडदार प्रयासका साथ गर ।

सम्पादकीय
खाँचौ नैतिक शिक्षाको

नेपालको ग्रामीण क्षेत्रमा पछिल्ला दुई दशकमा भौतिक पूर्वाधारको विकासले ठूलो फडको मारेको छ । गाउँ-गाउँमा सडक पुगेका छन्, बिजुली बलेको छ र हात-हातमा इन्टरनेटको पहुँच पुगेको छ । बाहिरी रूपमा हेर्दा गाउँहरू सुविधायुक्त देखिन्छन् तर भित्रिभित्रै गाउँको आत्मा हिलिँदै गएको छ । गाउँबाट सहर र सहरबाट विदेशतर्फको शैक्षिक बसाइसराइको लहर यति तीव्र बनेको छ कि अहिले गाउँहरू खुला वृद्धाश्रम जस्तै देखिन थालेका छन् । भौतिक पूर्वाधारले मात्र माथिल्लो गाउँमा टिकाइराख्न सक्दैन भने तथ्यलाई अहिलेको बढ्दो शैक्षिक पलायन र हिलिँदै गेटेको प्रमाणित गतिदियका छन् ।

युवा जाति विदेशमा पसिना बगाउने, उनीहरूका श्रीमती छोराछोरी पढाउन सहरका सिँधुरा कोठामा भाडामा बस्ने र घरमा वृद्धवृद्धा पुर्याने हुने अवस्थाले हाम्रो सामाजिक पूँजी र मौलिक संरचनालाई ध्वस्त बनाउँदै लगेको छ । सहरका कोठामा हुर्केका बालबालिका सामाजिक चरित्रबाट टाढिँदै गएका छन् भने गाउँका उत्पादनशील खेतबारीहरू बाँभ्रे रहेँदा ग्रामीण अर्थतन्त्र धराशायी बनेको छ । यसले अन्ततः मुस्ता जव हस्तांतरणलाई समेत कमजोर बनाएको छ । यो संकट केवल शिक्षाको मात्र होइन, यो हाम्रो राज्यको विकास दृष्टिकोण र नीति कार्यान्वयनसँग गाँसिएको गहिरो मुद्दा हो । विद्यालयहरू केवल प्रमाणपत्र बाँड्ने थलो बनेका छन्, जसले विद्यार्थीलाई जीवनोपयोगी सीप र स्थानीय सम्भावनाहरूको जोड्न सकेका छैनन् ।

ग्रामीण क्षेत्रका विद्यालयमा नयाँ पुस्ताका उर्मावाङ्ग र प्रतिविम्बेत्री शिक्षकहरूलाई ग्रामीण क्षेत्रमा आकर्षित गर्न विशेष सुविधा, थप भत्ता र करियर सुझावको ग्यारेन्टी गरिनुपर्छ । चीनले भई सहरका अनुभवी शिक्षकलाई बुझाउन लागि अनुसन्धानसँग जोडेर गाउँमा पढाउनुपर्ने नीति लागु गरिनुपर्छ । साथै प्रथमाभ्यासकलाई पूर्ण अधिकार र जिम्मेवारी सहित कार्यसम्पादन सम्बन्धीतक आधारभूता छोप्ने परिपटी बसाल्नुपर्छ । विभिन्न विद्यालयको व्यवस्थापकीय दक्षता र सामुदायिक विद्यालयको पहुँचलाई संयोजन गर्ने सहकार्यको मोडेल पनि एउटा विकल्प हुन सक्छ । यसका लागि स्थानीय सरकारले विद्यालयको नियमित अनुगमन र शैक्षिक गुणस्तरको रजामित्व लिनुपर्छ । यसको लागि नेपालका तीव्र तहको सरकारले नैतिक शिक्षा पाठ्यक्रममा समावेश गरेर अग्रपुर्व नैतिकानुवाच युवा जनशक्ति उत्पादन गर्नुपर्छ ।

मकवानपुरमा आज

१: जानकारीमा नभएको

नेष	बुध
श्रम परे पनि सुखद समाचारले उत्साह जगाउनेछ। तारिफयोग्य काम गर्दै धेरैको उपकार गर्न सकिनेछ। बुद्धिका परम लक्षण प्राप्त हुनेछ।	अध्ययनमा विशेष प्रगति हुनेछ भने जानलाई निखाने अवसर प्राप्त हुनेछ। सुखद समाचारले उत्साह जगाउनेछ। सुख छ। नयाँ काम प्रारम्भ हुनेछ।
मिथुन	कर्कट
आयमाथीका स्रोत पनि दिगो फाइदा हुने काम प्रारम्भ गर्ने समय छ। अध्ययनमा प्रगति हुनेछ भने जानलाई पनि निखाने अवसर प्राप्त हुनेछ।	विशेष व्यक्ति को सहयोग जुटनेछ। अतिरिक्त लामबीसताले सीमितमानी हिलाउन सक्छ। सामाजिक नेतृत्व दायजलाई हरे सम्मानना छ।
सिंह	कन्या
क्षी, पशुपालन तथा श्रेष्ठ कामकाजमा फुलवारी र घरको साजसज्जामा समय बित्नेछ। टाढाका आफन्त, साथीभाइ नजिकिन सक्नेछ।	मिहिनेतले सम्मानित स्थान दिलाउन सक्छ। बौद्धिक अभिव्यक्तिको तारिफ हुनेछ। विद्यार्थीमा सफलताको नेतृत्व क्रियाकलापमा समेत फाइदा हुनेछ।
तुला	बृश्चिक
स्वास्थ्य कमजोर रहनेछ भने केही जुन्य पनि छ। अशक्त अवस्थामा व्यस्तता बढ्नेछ। प्रतीतिगत नतिजा कमजोर हुनाले काम श्रेष्ठोत्पादन पर्ला।	भाइजो जमघडका बीच स्वादिल एका काम सम्पादन हुनेछ। पहिलेको सफलताले थप होसना जगाउनेछ। नयाँ कामको प्रस्ताव आउनेछ।
धनु	मकर
अवसर र व्यवधानका बीचबाट कर्मफल प्राप्त हुनेछ। अनेको विश्वास जित्न केही समय लाग्नेछ। प्रयत्न गर्दा दिगो फाइदा हुने काम हातलाई हुनेछ।	सहयोगीहरूले साथ दिनाले चिता-एका काम सम्पादन हुनेछ। मिहिनेतले राम्रो परिणाम प्राप्त हुनेछ। भौतिक साधन पनि जुट्नेछ।
कुम्भ	मिथुन
सुन्दर पहिनेने व्यक्तिमा निखारता आउनेछ। आफन्तसँग राम्रोको भेटाउनु हुनेछ। उत्साह जगाउनेछ। मित्रता राम्रोको बन्धन काँसेनेछ।	अतिरिक्तको रूपमा साधन प्राप्त हुनेछ। परिवारजनको साथ जुट्नाले सहज बनाउन सकिनेछ। भौतिक वस्तुहरू जुटाउन सकिनेछ।

हाम्रो सम्पर्क ठेगाना

हटोडा-२, मानसोचक,
फोन: ०५७-५२२०३७, ०५७-५२८२३६
सम्पादक: ०५५७६०२३६, समाचार शाखा: ०८८४०२०९०३
विज्ञापन शाखा: ०८६७८९३३६
Email: htd.sandesh@gmail.com
Web: chetaudasandesh.com

आर्थिक विकासका विविध पक्षहरू

विकासको सामान्य परिभाषा भनेको समाजमा हुने सकारात्मक परिवर्तन हो । तथ्य, सकारात्मक परिवर्तनका लागि कुन-कुन पक्षले प्रभाव पारेको हुन्छ? भने विषय पनि छलफलको महत्वको विषय बन्ने गरेको छ । विकासका लागि योजनाको भूमिका पनि अत्यावश्यक रहेको छ । योजना भनेको निश्चित उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि निश्चित समयमा सम्पन्न गरिने कार्यक्रम हो । हाम्रो संदर्भमा योजनाबद्ध विकासको आवश्यकता भने वि.सं.२०१३ बाट भएको देखिन्छ । आर्थिक विकासका लागि विभिन्न पक्षको विकास हुनु जरुरी हुन्छ । सर्वप्रथम उत्पादन बढ्नु हुनुपर्छ । वस्तु तथा सेवा क्षेत्रको उत्पादन हुने बढ्दिले समग्र अर्थतन्त्रको बृद्धि गराउँछ । उत्पादन क्षेत्रको बृद्धिलाई विश्रण गर्दा कृषि र वैरकृषि क्षेत्र गरी विभाजन गर्ने प्रचलन पनि रहेको छ ।

सुदर्शन अधिकारी

संसारभर औद्योगिक उत्पादनसँगै सेवा क्षेत्रको उल्लेख बढ्दै गएको अवस्था छ । नयाँ सेवाहरूको उत्पादन र तिनमा उपभोक्ताहरूको रचि बढिरहेको हुन्छ । वस्तुको उत्पादनसमेत उपभोक्ताको रचिअनुसार कर र खाद, फरक रजिस्ट्रारको बढ्नु हुन्छ । अथवा आजउपभोक्ताको चाहनालाई ध्यान दिई वस्तुको उत्पादनमा ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ । त्यसैगरी आर्थिक विकासका लागि सामाजिक पनि बढ्नु पर्नेछ । लगानी भन्नाले सांभ्रमिक वा निजी क्षेत्रबाट वस्तु तथा सेवा उत्पादन, वितरणजस्ता क्षेत्रमा गरिएको खर्च भने बुझिन्छ । सामाजिक हुने बढ्दिले उत्पादनमा बढ्नु हुने, रोजगारी भ्रूजना हुने, मुद्राको गतिशीलता बढ्ने हुँदा यसका बृद्धिसहित गराउँछ ।

विकासका क्षेत्रमा गरिने सामाजिक उत्पादन, पुनर्स्थापन, अन्य क्षेत्रमा अवसरको भ्रूजना, रोजगारीको भ्रूजना, उपभोगमा बढ्नु गराउँछ । यसलाई अर्थतन्त्रका समग्र सूचकांक बढ्नु गर्ने प्रभावकारीरूपमा सधैँ गराउँछ । यसैगरी विकासका लागि पनि आर्थिक विकासका लागि अपरिहार्य रहेको । रोजगारीका अवसरमा हुने बढ्दिले उत्पादन र उपभोगको बृद्धि गराउँछ । उत्पादनमा बृद्धि, खाना र तन्त्र भूकान्तिले उपभोगमा बृद्धि, प्रतियुक्ति आगम्य बृद्धि हुन सक्छ । यी सबै आर्थिक क्रियाकलापले आर्थिक बृद्धिलाई जनाउँछ । अझ देशभर बाहिर हुने, मुद्राको गतिशीलता बढ्ने र राष्ट्रिय आयमा बृद्धि आउँछ । प्रतियुक्ति अथवा बढ्नु, विदेशी मुद्रा प्राप्त हुन्छ र अर्थतन्त्रको आकार बढ्दछिन्छ ।

वैश्विक विकासका लागि व्यापारमा पनि बृद्धि गर्नुपर्छ । उत्पादन वस्तु वा सेवाको व्यापार आवश्यक हुन्छ । व्यापारले नै उत्पादनलाई प्रोत्साहित गर्छ । आजको भ्रूजणसँगैसमेत समग्रमा व्यापार सीमापार भएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा

वस्तु तथा सेवाको व्यापार अभिवृद्धि गर्न सकिने भएको छ । यसले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको आकार पनि बढ्ने गर्छ भने भूकान्ति अस्तन्तुलनाई न्यून र आयमा बृद्धि हुँदै जान्छ । यसैगरी आर्थिक विकासका लागि आयमा पनि बृद्धि हुनुपर्छ । उत्पादन, लगानी, व्यापार र रोजगारीमा हुने सकारात्मक परिवर्तनले आयमा बृद्धि गराउँछ । कुल राष्ट्रिय आयमा हुने बृद्धिसँगै प्रतियुक्ति आय बढ्दछि, जसका कारण पुनः लगानीको सम्भावना बृद्धि हुन्छ । यसबाट अर्थतन्त्रका समग्र सूचकांक बढ्ने हुँदा आर्थिक विकास सहज हुन्छ ।

अर्थतन्त्रमा मुख्यमा हुने वाञ्छित बृद्धिलाई सकारात्मकरूपमा लिइन्छ । तर, मुख्य अर्थतन्त्र सञ्चालना सामञ्जस्यता राख्नु हुनुपर्छ । लगानी, उत्पादन र आयको बृद्धिका अनुपातमा बढी मुख्य बृद्धि भएमा ऋणायुक्ततामा हास भई मुद्रास्फीतिको अवस्था भ्रूजना हुन्छ । मुख्य बृद्धि नभएमा वा न्यून भएमा मन्दीको अवस्था आउँछ । अर्थतन्त्रमा बढ्नु हुने राष्ट्रिय आयमा हुने बढ्दिले पनि आर्थिक बृद्धिको एउटा अंगका रूपमा लिइन्छ । साथै, आर्थिक विकासका लागि वचनमा पनि बृद्धि हुनुपर्छ । राष्ट्रिय निश्चित सीमासम्म वचन न्यून आवश्यक हुन्छ । आम्दानीभन्दा बढी वचन हुने अवस्थामा वचत हुन्छ । यसैगरी वैदेशिक व्यापारमा आयातभन्दा निर्यात बढी भएको अवस्थामा वचत हुने सक्छ । वचतलाई पनि विकास र सेवा क्षेत्रमा परिचयान गरिन्छ ।

देशमा आर्थिक बृद्धि गर्नका लागि उपभोगमा पनि बृद्धि हुनुपर्छ । उत्पादन वस्तु तथा सेवाको उपभोग आवश्यक हुन्छ । उपभोगमा हुने बृद्धिले नै उत्पादनमा प्रोत्साहन हुन्छ र लगानी बढ्छ । संसारभर उपभोग पनि अन्तरदेशीय बन्दै गएको छ । उपभोक्ताका रचि र चाहनाअनुसार उत्पादन र व्यापार पनि सकेमा उपभोग बढ्ने र आर्थिक बृद्धि हुने अवस्था आउँछ । अर्थतन्त्रलाई गति प्रदान गर्ने माध्यम नै आर्थिक बृद्धि हो । यसलाई आर्थिक विकासको आधार पनि मानिन्छ । आर्थिक बृद्धिमा विकासका प्रक्रियाहरू अगाडि बढ्न कठिन हुन्छ ।

आर्थिक स्थायित्व भएमा र विकासित देशहरूमा न्यून आर्थिक बृद्धि भए पनि विकासमा बढा पडैन । तर, अल्पविकसित वा विकासोन्मुख देशहरूका विकास आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न उच्च दरको आर्थिक विकास आवश्यक हुन्छ । विकास आर्थिक बृद्धिको आवश्यकता अग्रसर हुन्छ । विकासका लागि थप पूँजी, साधन र स्रोत परिचालन गर्न पनि आर्थिक विकास हुनुपर्छ । लगानी कर्ता, उत्पादक, स्वास्थ्यविदाता, प्रशासित गर्दा, आर्थिक बृद्धि उपभोग, रोजगारी, आम्दानी बृद्धि र नाकासमेत बढ्छ । संसारको सामाजिक एवम् आर्थिक क्षेत्रमा हुने खर्चको मात्रा बृद्धि गर्ने, अर्थतन्त्रमा आम्दानी र रोजगारी कम हुँदा उल्टो हुने मन्दी सिर्जना हुनु नदिन देशमा आर्थिक विकास अग्रसर हुन्छ ।

अर्थतन्त्रको बृद्धि गरी अन्य देश र क्षेत्रसँग प्रतिस्पर्धा गर्नका लागि पनि विश्व पक्षमा विश्विय ध्यान दिनुपर्छ । बजारको क्रियाशीलता र प्रतिस्पर्धात्मक क्षमताको विकासका लागि पनि आर्थिक बृद्धि आवश्यक देखिन्छ । विकासका लागि हामीले सेवाका क्षेत्रमा पनि पर्याप्त मात्रामा विकास गर्नुपर्ने हुन्छ । यसबाट आर्थिक गतिविधिको विकास हुन्छ । आर्थिक बृद्धिले समग्र अर्थतन्त्रमा सुधार गर्न सकिन्छ । अर्थतन्त्रका सबै क्षेत्रमा सुधारलाई आमना-रिक्ने आर्थिक लाभ लिन सक्ने र आफ्नो जीवन-स्तर उकास्ने अवस्था नै आर्थिक विकास हो । आर्थिक विकास नागरिकको खुसीसँग सम्बन्धित छ । आर्थिक बृद्धिले समग्र आर्थिक विकासको अवस्था हुने, जसलाई हामी आर्थिक विकास भन्न सक्छौं ।

आर्थिक बृद्धि र साधनहरूमाथि सबै नागरिकको पहुँच, आर्थिक गतिविधिको सहभागिता र उपलब्धिहरूको समानतामूलक एवम् समतामूलक वातावरण पनि आर्थिक विकासअग्रसर गर्छ । यसैगरी आर्थिक क्षेत्रहरू समग्र बन्ने, व्यावसायिक बन्ने र लगानी, उत्पादन, व्यापार, उपभोगमाथि क्षेत्र प्रोत्साहित हुने अवस्था पनि आर्थिक विकास हो । यसबाट आर्थिक विकास आर्थिक गतिशीलता र समृद्धि, राजनीतिक तथा सामाजिक सुधारसँग पनि सम्बन्धित भएको देखिन्छ । आर्थिक विकासको मानव पूँजी, पर्यावरण विकास, पर्यावरणीय विनियमन, सामाजिक समावेशीकरण, स्वास्थ्य, शिक्षा र सुरक्षा जस्ता बृहदापारिधिक क्षेत्रलाई समेट्ने गर्छ । आर्थिक विकासले अर्थतन्त्रका लाभहरू सबैले प्राप्त गर्न सक्ने अवस्थाको सिर्जना भएको हुनुपर्छ । उत्पादन र तिनका साधनमा सर्वसाधारणको समेत पहुँच विस्तार गर्नु पर्छ ।

आर्थिक विकासका लागि सेवा र विकासका क्षेत्रमा समान पहुँच र अवसरको अवस्था जराको हुन्छ । विनाविभेद उचित रोजगारी र पर्याप्त परिश्रमिक प्राप्त हुने अवस्थाको सिर्जना

गरिनुपर्छ । यसैगरी उपभोक्ताको अधिकतम हित हुने गरी वस्तु र सेवाको उपलब्धता पनि हुनुपर्छ । भौतिक पूर्वाधारहरू सडक, सिँचाई, खानेपानी, विद्युत क्षेत्रको परिणामक र गुणामक बृद्धि र यस्ता पूर्वाधारमा सबैको पहुँच हुने र सुविधा पाउने अवस्थाको भ्रूजना गरिनुपर्छ । कृषि, वन, प्राकृतिक स्रोतको विकास एवम् उचित उपभोग प्राकृतिक सम्पदाको उचित उपयोग, भोक र परिबिवाड मुक्ति, शिक्षा, स्वास्थ्यीय क्षेत्रमा गुणामक परिवर्तन र मानव विकासको अवस्था हुनुपर्छ । आर्थिक बृद्धि विकासको महत्वपूर्ण आधार हो ।

आर्थिक विकासको विकासको सम्भावना हुँदैन, किनकि विकासका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्था, लगानीसँगै वातावरणको भ्रूजना, व्यावसायिक उत्साह र विश्वास बढ्दिले नै सम्भव गराउँछ । विकासारहित बृद्धि पनि अर्थतन्त्रहीन हुन्छ । आर्थिक बृद्धिको योग्य र परिचालन आर्थिक विकासमा हुनु नसकेमा विनियम वगैरमा साथ पुग्न नसक्ने, आर्थिक मन्दी सिर्जना हुने, स्रोत र साधन सीमित बन्ने वा व्यक्ति को पहुँचमा मात्र रहन थपिने र गरिवीबन्दीको खाडल बढ्ने, नागरिकले सुख प्राप्त गर्न नसक्ने तथा सुविधा एवम् सेवाबाट वञ्चित हुनुपर्ने अवस्था आउँछ । आर्थिक बृद्धिलाई आर्थिक विकासमा रूपान्तरण गर्न सकिन्छ । यसका लागि विभिन्न उपायहरूको अवलम्बन पनि गर्नुपर्ने हुन्छ । नैतिक पूर्वाधारहरूको क्षेत्रमा लगानी, तन्त्रात्मक लाभका क्षेत्रमा लगानी, सामाजिक क्षेत्रको गुणान्तरणमा अभिप्रेरित र सामाजिक न्याय तथा सुरक्षामा विशेष जोड दिनुपर्छ ।

आर्थिक विकासका लागि खासगरी रोजगारी, शिक्षाको विकास र औद्योगिक तथा उच्च विकास हुनुपर्छ । रोजगारी भ्रूजनाका लागि कृषिमा व्यावसायिकता र उद्योगहरूको स्थापना पनि विकल्प हुन हुन्छ । विकासका बृहदापारिधिक क्षेत्र हुनुपर्छ । हाम्रो आर्थिक विकासका संरचनाहरूमा रूपान्तरणको क्षेत्रहरू भनेका कृषि, पर्यटन र जसलाई नै हुन् । यी तीव्रवृद्धि क्षेत्रको उल्लेख माथिका विकास गर्न सकिने भने हामी आर्थिक रूपले निकै सबल बन्दछौं । हामीले शिक्षाको विकास गर्न पनि जोड दिनुपर्छ, जुन व्यावसायिक र वैज्ञानिक हुनु जरुरी छ । यसैगरी कृषिमाथि व्यावसायिक र मर्यादित सेवाका रूपमा विकास गर्नका लागि राज्यले विशेष नीति निर्माण गरी यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्छ । आजको भू-मूल सम्पत्ता भनेकै रोजगारीको अभाव रहेको संदर्भमा रोजगारीका क्षेत्र पहिचान गरी अहम मुद्दाबन्दाई स्वदेशमा नै रोजगारीको व्यवस्था गर्नपर्ने विशेष ध्यान दिनुपर्छ, जस मात्र देशको आर्थिक विकास सहज बनाउन सकिन्छ ।

सम्पादक: अनुराधन खडक

विद्यार्थी खुशी हुँदाका सन्दर्भहरू

जीतबहादुर शर्मा

सुस्मयाइरहेका थिए । केहीले हामीसँग फोटो खिच्न हानपार गरिरहेका थिए । केही भने कापेमा डोट्टा किसिमले लप्यार परेर के के कुराको बृद्धि गरिरहेका थिए । केहीलाई भने डडड गनका लागि भित्तिकाले सहजीकरण हुनेको भन्नुपर्छ । कक्षाकोठा रहरवाग्यो थियो । कक्षाकोठाको एक छेउमा तराई, पहाड र हिमाल भन्किने गरी बनाएको नभाना भूगोलले कक्षाकोठागाई साँच्चिकै रहरवाग्यो बनाएको थियो ।

उक्त विद्यालयका अन्य कक्षाहरू पनि राम्रा थिए । कक्षाकोठाहरू फ्रिट रिच सामग्रीको हिसावले सम्यन् थिए । कक्षाकोठामै बुक कर्नरको व्यवस्था गरिएको थियो । विद्यार्थीलाई बुक कर्नरको कुनै फुललाई औत्प्रेरणा यो फुलक कले पढेको छ भन्दा प्रयासको सबैका हातहरू उठ्ने गर्थे । उत्प्रेरित हुँदा बालबालिकाले सबै कक्षामा प्रायः विद्यार्थीको उपरिथित शतप्रतिशत थियो । अंग्रेजी मोहको का-रणले कतिपय अभिभावकले आफ्ना बाल बालिकालाई संस्थागत विद्यालयतिर न्यान गर्ने खोजेको अवस्थामा पनि बालबालिकाको संस्थागत विद्यालयतिर जान मान्नेर अहिलेकै विद्यालयमा आइरहेका सुखद सन्दर्भहरू पनि भन्न बाँकी राखिन्नु विशेषमा पूर्वअध्ययन जितामिन्न सुनारले ।

विद्यालयले गरिरहेको यस प्रकारको क्रियाकलापलाई सधैँ सचिउरे नेपाल र कालिका विकास केन्द्र पठानले समग्र उच्च मान्नेर अहिलेको जनकारी प्राप्त भयो । बुझी भन्ने कुरा सबैको आदेश र निर्णाको भरणमा उल्लेख हुने गरी हुने र त कसैले गरेका प्रतिबद्धता, घोषणा र ठुला-ठुला अक्षरले लेखिएका हौदले उठे र अग्रतन्त्रमा नै प्राप्त हुने कुरा रहेछ । यो त अन्तरमनागत अक्षरतिर हुने कुरा रहेछ । भस्मा कालि व्यक्तिको विशेषको सचिले निर्णापक भस्मा छेले गर्छ । अर्थात् बुझी हुने कुरा सचिलै सम्बन्धित हुन्छ । बालबालिकाको बुझी पनि उनीहरूको रचिसँग सम्बन्धित हुन्छ । यदि उनीहरू रचिने घर र अध्ययन नै विद्यालय एवम् कक्षाकोठाहरू उनीहरूको रचिसँग मिल्ने भए भने उनीहरूका निम्ति आफू रहेछ र आफूले र अध्ययन नै विद्यालय पनि रचिबन्ने हुने सक्छ । रचिसँग मेल खाँदा कुराहरूसँग जोड्न स्वभाविकै उनीहरूलाई बुझी मिल्छ । अतः रचिले बुझी चिन्ने भने बुझीले जागर, ऊर्जा र सफलता दिने गर्दछ । आफ्नो काम गरिरहेका थिए । केही बालबालिकाले खेतीना र गृहिया राखेको च्याकलिन एएर आफूलाई मनायने खेतीना र गृहिया भिकेर अंगालो

नै समयमा अवलोकनको क्रममा उच्चबलको स्कूलसँ होमले आफ्नो वाष्पिकोत्वको अवसरमा साना नानीहरूको अध्ययनक्षेत्रमा सामूहिक नृत्यहरू प्रस्तुत गर्थे । यसै गर्नुपर्ने कारणको खोजी गर्दा निर्मितका सहजीकरण हुनेको भन्नुपर्छ । कक्षाकोठा रहरवाग्यो थियो । कक्षाकोठाको एक छेउमा तराई, पहाड र हिमाल भन्किने गरी बनाएको नभाना भूगोलले कक्षाकोठागाई साँच्चिकै रहरवाग्यो बनाएको थियो ।

उक्त विद्यालयका अन्य कक्षाहरू पनि राम्रा थिए । कक्षाकोठाहरू फ्रिट रिच सामग्रीको हिसावले सम्यन् थिए । कक्षाकोठामै बुक कर्नरको व्यवस्था गरिएको थियो । विद्यार्थीलाई बुक कर्नरको कुनै फुललाई औत्प्रेरणा यो फुलक कले पढेको छ भन्दा प्रयासको सबैका हातहरू उठ्ने गर्थे । उत्प्रेरित हुँदा बालबालिकाले सबै कक्षामा प्रायः विद्यार्थीको उपरिथित शतप्रतिशत थियो । अंग्रेजी मोहको का-रणले कतिपय अभिभावकले आफ्ना बाल बालिकालाई संस्थागत विद्यालयतिर न्यान गर्ने खोजेको अवस्थामा पनि बालबालिकाको संस्थागत विद्यालयतिर जान मान्नेर अहिलेकै विद्यालयमा आइरहेका सुखद सन्दर्भहरू पनि भन्न बाँकी राखिन्नु विशेषमा पूर्वअध्ययन जितामिन्न सुनारले ।

विद्यालयले गरिरहेको यस प्रकारको क्रियाकलापलाई सधैँ सचिउरे नेपाल र कालिका विकास केन्द्र पठानले समग्र उच्च मान्नेर अहिलेको जनकारी प्राप्त भयो । बुझी भन्ने कुरा सबैको आदेश र निर्णाको भरणमा उल्लेख हुने गरी हुने र त कसैले गरेका प्रतिबद्धता, घोषणा र ठुला-ठुला अक्षरले लेखिएका हौदले उठे र अग्रतन्त्रमा नै प्राप्त हुने कुरा रहेछ । यो त अन्तरमनागत अक्षरतिर हुने कुरा रहेछ । भस्मा कालि व्यक्तिको विशेषको सचिले निर्णापक भस्मा छेले गर्छ । अर्थात् बुझी हुने कुरा सचिलै सम्बन्धित हुन्छ । बालबालिकाको बुझी पनि उनीहरूको रचिसँग सम्बन्धित हुन्छ । यदि उनीहरू रचिने घर र अध्ययन नै विद्यालय एवम् कक्षाकोठाहरू उनीहरूको रचिसँग मिल्ने भए भने उनीहरूका निम्ति आफू रहेछ र आफूले र अध्ययन नै विद्यालय पनि रचिबन्ने हुने सक्छ । रचिसँग मेल खाँदा कुराहरूसँग जोड्न स्वभाविकै उनीहरूलाई बुझी मिल्छ । अतः रचिले बुझी चिन्ने भने बुझीले जागर, ऊर्जा र सफलता दिने गर्दछ । आफ्नो काम गरिरहेका थिए । केही बालबालिकाले खेतीना र गृहिया राखेको च्याकलिन एएर आफूलाई मनायने खेतीना र गृहिया भिकेर अंगालो

नै समयमा अवलोकनको क्रममा उच्चबलको स्कूलसँ होमले आफ्नो वाष्पिकोत्वको अवसरमा साना नानीहरूको अध्ययनक्षेत्रमा सामूहिक नृत्यहरू प्रस्तुत गर्थे । यसै गर्नुपर्ने कारणको खोजी गर्दा निर्मितका सहजीकरण हुनेको भन्नुपर्छ । कक्षाकोठा रहरवाग्यो थियो । कक्षाकोठाको एक छेउमा तराई, पहाड र हिमाल भन्किने गरी बनाएको नभाना भूगोलले कक्षाकोठागाई साँच्चिकै रहरवाग्यो बनाएको थियो ।

उक्त विद्यालयका अन्य कक्षाहरू पनि राम्रा थिए । कक्षाकोठाहरू फ्रिट रिच सामग्रीको हिसावले सम्यन् थिए । कक्षाकोठामै बुक कर्नरको व्यवस्था गरिएको थियो । विद्यार्थीलाई बुक कर्नरको कुनै फुललाई औत्प्रेरणा यो फुलक कले पढेको छ भन्दा प्रयासको सबैका हातहरू उठ्ने गर्थे । उत्प्रेरित हुँदा बालबालिकाले सबै कक्षामा प्रायः विद्यार्थीको उपरिथित शतप्रतिशत थियो । अंग्रेजी मोहको का-रणले कतिपय अभिभावकले आफ्ना बाल बालिकालाई संस्थागत विद्यालयतिर न्यान गर्ने खोजेको अवस्थामा पनि बालबालिकाको संस्थागत विद्यालयतिर जान मान्नेर अहिलेकै विद्यालयमा आइरहेका सुखद सन्दर्भहरू पनि भन्न बाँकी राखिन्नु विशेषमा पूर्वअध्ययन जितामिन्न सुनारले ।

विद्यालयले गरिरहेको यस प्रकारको क्रियाकलापलाई सधैँ सचिउरे नेपाल र कालिका विकास केन्द्र पठानले समग्र उच्च मान्नेर अहिलेको जनकारी प्राप्त भयो । बुझी भन्ने कुरा सबैको आदेश र निर्णाको भरणमा उल्लेख हुने गरी हुने र त कसैले गरेका प्रतिबद्धता, घोषणा र ठुला-ठुला अक्षरले लेखिएका हौदले उठे र अग्रतन्त्रमा नै प्राप्त हुने कुरा रहेछ । यो त अन्तरमनागत अक्षरतिर हुने कुरा रहेछ । भस्मा कालि व्यक्तिको विशेषको सचिले निर्णापक भस्मा छेले गर्छ । अर्थात् बुझी हुने कुरा सचिलै सम्बन्धित हुन्छ । बालबालिकाको बुझी पनि उनीहरूको रचिसँग सम्बन्धित हुन्छ । यदि उनीहरू रचिने घर र अध्ययन नै विद्यालय एवम् कक्षाकोठाहरू उनीहरूको रचिसँग मिल्ने भए भने उनीहरूका निम्ति आफू रहेछ र आफूले र अध्ययन नै विद्यालय पनि रचिबन्ने हुने सक्छ । रचिसँग मेल खाँदा कुराहरूसँग जोड्न स्वभाविकै उनीहरूलाई बुझी मिल्छ । अतः रचिले बुझी चिन्ने भने बुझीले जागर, ऊर्जा र सफलता दिने गर्दछ । आफ्नो काम गरिरहेका थिए । केही बालबालिकाले खेतीना र गृहिया राखेको च्याकलिन एएर आफूलाई मनायने खेतीना र गृहिया भिकेर अंगालो

नै समयमा अवलोकनको क्रममा उच्चबलको स्कूलसँ होमले आफ्नो वाष्पिकोत्वको अवसरमा साना नानीहरूको अध्ययनक्षेत्रमा सामूहिक नृत्यहरू प्रस्तुत गर्थे । यसै गर्नुपर्ने कारणको खोजी गर्दा निर्मितका सहजीकरण हुनेको भन्नुपर्छ । कक्षाकोठा रहरवाग्यो थियो । कक्षाकोठाको एक छेउमा तराई, पहाड र हिमाल भन्किने गरी बनाएको नभाना भूगोलले कक्षाकोठागाई साँच्चिकै रहरवाग्यो बनाएको थियो ।

उक्त विद्यालयका अन्य कक्षाहरू पनि राम्रा थिए । कक्षाकोठाहरू फ्रिट रिच सामग्रीको हिसावले सम्यन् थिए । कक्षाकोठामै बुक कर्नरको व्यवस्था गरिएको थियो । विद्यार्थीलाई बुक कर्नरको कुनै फुललाई औत्प्रेरणा यो फुलक कले पढेको छ भन्दा प्रयासको सबैका हातहरू उठ्ने गर्थे । उत्प्रेरित हुँदा बालबालिकाले सबै कक्षामा प्रायः विद्यार्थीको उपरिथित शतप्रतिशत थियो । अंग्रेजी मोहको का-रणले कतिपय अभिभावकले आफ्ना बाल बालिकालाई संस्थागत विद्यालयतिर न्यान गर्ने खोजेको अवस्थामा पनि बालबालिकाको संस्थागत विद्यालयतिर जान मान्नेर अहिलेकै विद्यालयमा आइरहेका सुखद सन्दर्भहरू पनि भन्न बाँकी राखिन्नु विशेषमा पूर्वअध्ययन जितामिन्न सुनारले ।

विद्यालयले गरिरहेको यस प्रकारको क्रियाकलापलाई सधैँ सचिउरे नेपाल र कालिका विकास केन्द्र पठानले समग्र उच्च मान्नेर अहिलेको जनकारी प्राप्त भयो । बुझी भन्ने कुरा सबैको आदेश र निर्णाको भरणमा उल्लेख हुने गरी हुने र त कसैले गरेका प्रतिबद्धता, घोषणा र ठुला-ठुला अक्षरले लेखिएका हौदले उठे र अग्रतन्त्रमा नै प्राप्त हुने कुरा रहेछ । यो त अन्तरमनागत अक्षरतिर हुने कुरा रहेछ । भस्मा कालि व्यक्तिको विशेषको सचिले निर्णापक भस्मा छेले गर्छ । अर्थात् बुझी हुने कुरा सचिलै सम्बन्धित हुन्छ । बालबालिकाको बुझी पनि उनीहरूको रचिसँग सम्बन्धित हुन्छ । यदि उनीहरू रचिने घर र अध्ययन नै विद्यालय एवम् कक्षाकोठाहरू उनीहरूको रचिसँग मिल्ने भए भने उनीहरूका निम्ति आफू रहेछ र आफूले र अध्ययन नै विद्यालय पनि रचिबन्ने हुने सक्छ । रचिसँग मेल खाँदा कुराहरूसँग जोड्न स्वभाविकै उनीहरूलाई बुझी मिल्छ । अतः रचिले बुझी चिन्ने भने बुझीले जागर, ऊर्जा र सफलता दिने गर्दछ । आफ्नो काम गरिरहेका थिए । केही बालबालिकाले खेतीना र गृहिया राखेको च्याकलिन एएर आफूलाई मनायने खेतीना र गृहिया भिकेर अंगालो

नै समयमा अवलोकनको क्रममा उच्चबलको स्कूलसँ होमले आफ्नो वाष्पिकोत्वको अवसरमा साना नानीहरूको अध्ययनक्षेत्रमा सामूहिक नृत्यहरू प्रस्तुत गर्थे । यसै गर्नुपर्ने कारणको खोजी गर्दा निर्मितका सहजीकरण हुनेको भन्नुपर्छ । कक्षाकोठा रहरवाग्यो थियो । कक्षाकोठाको एक छेउमा तराई, पहाड र हिमाल भन्किने गरी बनाएको नभाना भूगोलले कक्षाकोठागाई साँच्चिकै रहरवाग्यो बनाएको थियो ।

उक्त विद्यालयका अन्य कक्षाहरू पनि राम्रा थिए । कक्षाकोठाहरू फ्रिट रिच सामग्रीको हिसावले सम्यन् थिए । कक्षाकोठामै बुक कर्नरको व्यवस्था गरिएको थियो । विद्यार्थीलाई बुक कर्नरको कुनै फुललाई औत्प्रेरणा यो फुलक कले पढेको छ भन्दा प्रयासको सबैका हातहरू उठ्ने गर्थे । उत्प्रेरित हुँदा बालबालिकाले सबै कक्षामा प्रायः विद्यार्थीको उपरिथित शतप्रतिशत थियो । अंग्रेजी मोहको का-रणले कतिपय अभिभावकले आफ्ना बाल बालिकालाई संस्थागत विद्यालयतिर न्यान गर्ने खोजेको अवस्थामा पनि बालबालिकाको संस्थागत विद्यालयतिर जान मान्नेर अहिलेकै विद्यालयमा आइरहेका सुखद सन्दर्भहरू पनि भन्न बाँकी राखिन्नु विशेषमा पूर्वअध्ययन जितामिन्न सुनारले ।

विद्यालयले गरिरहेको यस प्रकारको क्रियाकलापलाई सधैँ सचिउरे नेपाल र कालिका विकास केन्द्र पठानले समग्र उच्च मान्नेर अहिलेको जनकारी प्राप्त भयो । बुझी भन्ने कुरा सबैको आदेश र निर्णाको भरणमा उल्लेख हुने गरी हुने र त कसैले गरेका प्रतिबद्धता, घोषणा र ठुला-ठुला अक्षरले लेखिएका हौदले उठे र अग्रतन्त्रमा नै प्राप्त हुने कुरा रहेछ । यो त अन्तरमनागत अक्षरतिर हुने कुरा रहेछ । भस्मा कालि व्यक्तिको विशेषको सचिले निर्णापक भस्मा छेले गर्छ । अर्थात् बुझी हुने कुरा सचिलै सम्बन्धित हुन्छ । बालबालिकाको बुझी पनि उनीहरूको रचिसँग सम्बन्धित हुन्छ । यदि उनीहरू रचिने घर र अध्ययन नै विद्यालय एवम् कक्षाकोठाहरू उनीहरूको रचिसँग मिल्ने भए भने उनीहरूका निम्ति आफू रहेछ र आफूले र अध्ययन नै विद्यालय पनि रचिबन्ने हुने सक्छ । रचिसँग मेल खाँदा कुराहरूसँग जोड्न स्वभाविकै उनीहरूलाई बुझी मिल्छ । अतः रचिले बुझी चिन्ने भने बुझीले जागर, ऊर्जा र सफलता दिने गर्दछ । आफ्नो काम गरिरहेका थिए । केही बालबालिकाले खेतीना र गृहिया राखेको च्याकलिन एएर आफूलाई मनायने खेतीना र गृहिया भिकेर अंगालो

नै समयमा अवलोकनको क्रममा उच्चबलको स्कूलसँ होमले आफ्नो वाष्पिकोत्वको अवसरमा साना नानीहरूको अध्ययनक्षेत्रमा सामूहिक नृत्यहरू प्रस्तुत गर्थे । यसै गर्नुपर्ने कारणको खोजी गर्दा निर्मित

